

Welk type sportclub ben jij?

GERALDINE MATTENS

ANNE-LINE BALDUCK

CELINE PIETERS

Onderzoek naar typologieën van sportclubs

Het Dynamo Project van de Vlaamse Sportfederatie vzw voerde in de loop van 2010 in opdracht van Vlaams minister van Sport Philippe Muyters, een onderzoek uit naar de typologieën van sportclubs. Het onderzoek werd aan het Dynamo Project toegekend in het kader van haar beleidsopdracht “kennis en informatieverstrekking” en werd in samenwerking met Ugent en een stuurgroep van deskundigen volbracht. De doelstelling van het onderzoek was om een typologie te ontwikkelen die door verschillende sportactoren in Vlaanderen als instrument kan gehanteerd worden om de sportclubs onder te verdelen in verschillende types. Op die manier kunnen die actoren hun beleid en dienstverlening in de toekomst nog beter afstemmen op de concrete noden van de verschillende types sportclub.

Geen sterrenstelsysteem

De Vlaamse Sportfederatie vzw (VSF) en het Dynamo Project waren er van bij de aanvang van het onderzoek van overtuigd dat de typologie niet mocht leiden tot een vorm van sterrenstelsysteem. Het gevaar van dergelijke onderverdelingen is immers dat er waar-

deordelen kunnen gekoppeld worden aan de verschillende types. Dat terwijl de VSF en het Dynamo Project ervan overtuigd zijn dat elk type sportclub zijn eigen maatschappelijke waarde heeft. Met dit onderzoek wilden de VSF en het Dynamo Project een nieuwe weg inslaan door het een toekomstgericht karakter te geven. De bestaande typologieën zijn vaak gebaseerd op huidige kwantitatieve en meetbare gegevens en delen sportclubs in op basis van die gegevens. Maar dit onderzoek biedt een unieke benadering met bijzondere aandacht voor de toekomstgerichte focus van sportclubs.

Non-profit versus profit? Willen en kunnen?

De methode van het onderzoek bestond uit het ontwikkelen van een theoretisch model, dat vervolgens geoperationaliseerd werd onder de vorm van een vragenlijst. Een eerste indeling van het model is gebaseerd op de doelstelling van de club: **non-profit versus profit**, waarbij de focus van de verdere indeling op de non-profit gerichte sportclubs ligt.

De tweede indeling situeert zich op het vlak van de “**open sportclub**” versus de “**gesloten sportclub**”. Een open sportclub heeft een bepaalde wil om te veranderen, terwijl een gesloten sportclub behoudsgezind is. Een derde indeling wordt gemaakt op basis van de parameter “**capaciteit versus onvoldoende capaciteit**”. Naast een eventuele intentie tot veranderen is het bezitten van de nodige middelen of capaciteit een cruciale factor in de realisatie van de gewenste verandering. De kritische indicatoren om de typologie vorm te geven zijn de bereidheid tot veranderen (WILLEN) en de capaciteit (KUNNEN) van de sportclub om dat effectief te doen.

De bereidheid om te veranderen impliceert bijgevolg een toekomstgerichte focus bij de sportclub.

Vijf types sportclub

Op basis van de kritische indicatoren “willen” en “kunnen”, wordt een onderverdeling gemaakt in vijf types sportclub.

Een **type 1 sportclub** is een non-profit, open sportclub met voldoende capaciteit.

Een **type 2 sportclub** is een non-profit, open sportclub met onvoldoende capaciteit.

Een **type 3 sportclub** is een non-profit, gesloten sportclub met voldoende capaciteit.

Een **type 4 sportclub** is een non-profit, gesloten sportclub met onvoldoende capaciteit.

Een type 5 sportclub is een profit sportclub.

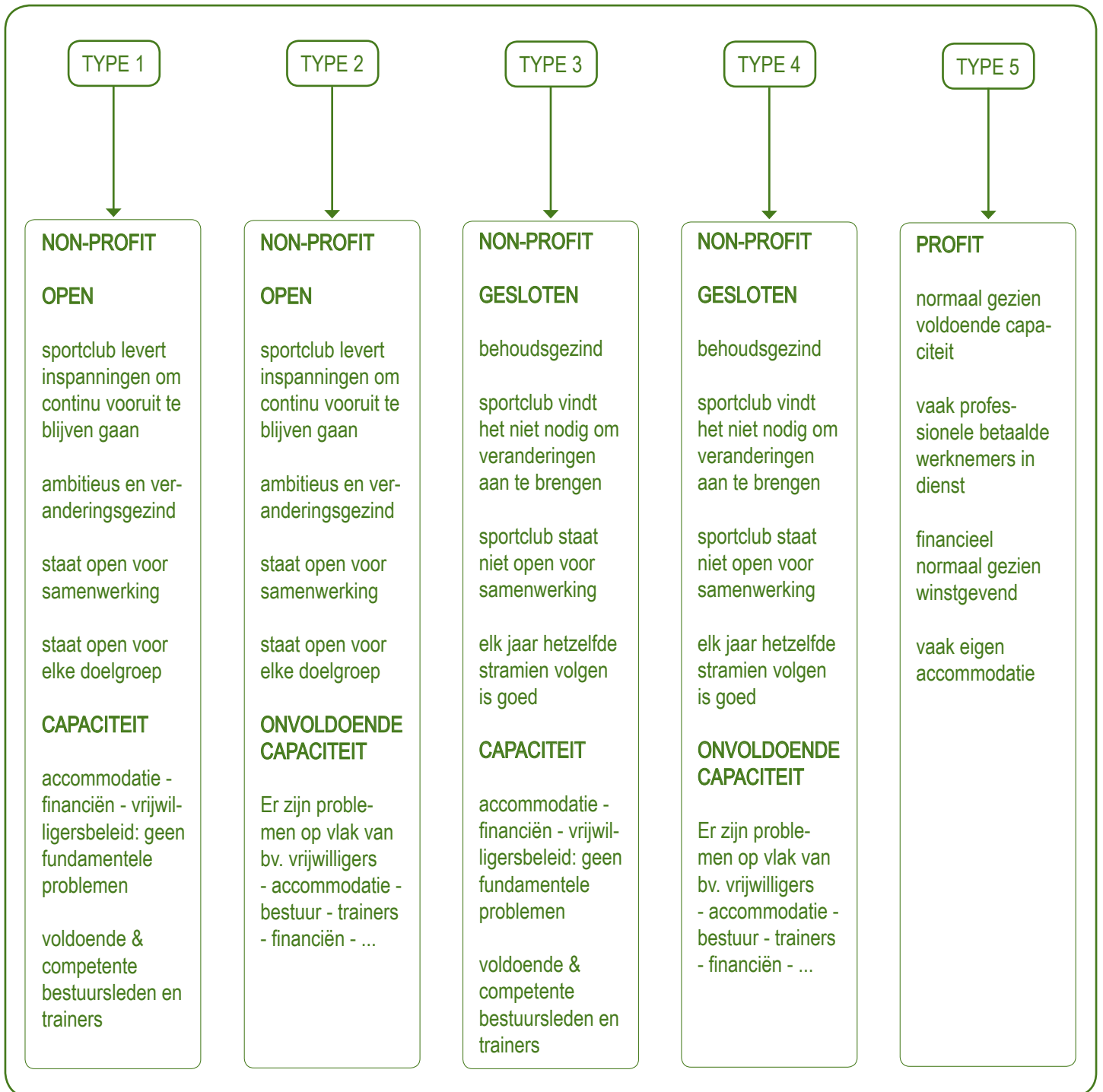
Operationalisering van het model

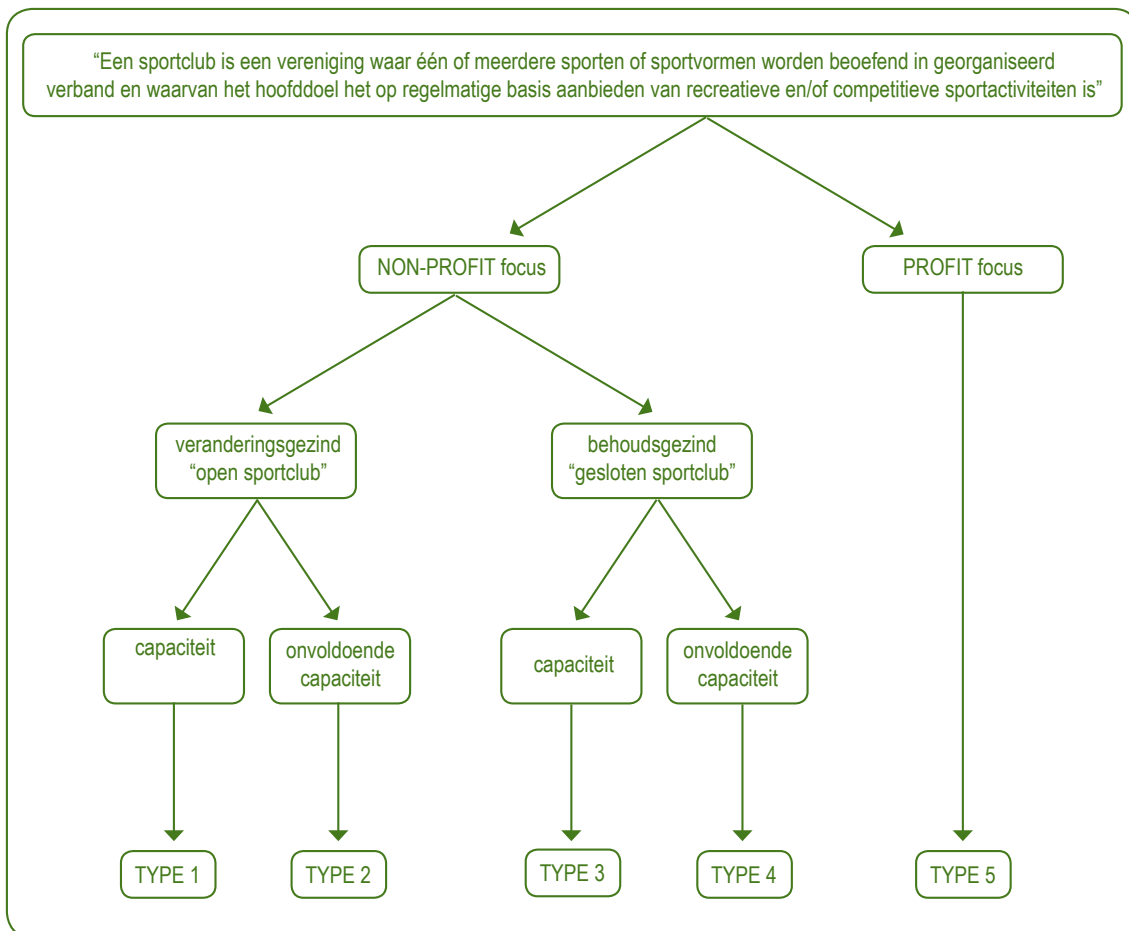
In een volgende fase werd het theoretische model geoperationaliseerd onder de vorm van een vragenlijst.

De vragenlijst werd gebaseerd op de volgende factoren om de sport-

dynamoproject.be

clubs in te delen in de verschillende types:

- accommodatie
- bestuurders
- trainers
- beleid
- vrijwilligers
- jeugdwerking
- financiën
- communicatie
- externe focus

Voor elke factor worden stellingen geformuleerd die enerzijds het "willen" en anderzijds het "kunnen" van de sportclub bevragen. De vragenlijst kreeg vorm door middel van dataverzameling bij 25 testclubs. Het kwantitatieve luik van het onderzoek situeert zich op vlak van de dataverzameling bij een selecte steekproef van 50 sportclubs en een uitgebreide steekproef van 393 sportclubs. De uitgebreide steekproef leert ons alvast dat van de bevroegde sportclubs 35,1% tot het type 1 (open en voldoende capaciteit) behoort, 32,8% tot het type 2 (open en onvoldoende capaciteit), 9,7% tot het type 3 (gesloten en voldoende capaciteit), 21,1% tot het type 4 (gesloten en onvoldoende capaciteit) en 1,3% tot het type 5 (profit).

Betekenis van de typologie

Elke sportactor zal in de toekomst een andere betekenis en waarde kunnen hechten aan de typologie. Elke actor moet immers zelf bepalen in functie van welk doeleinde en op welke manier de typologie gehanteerd wordt. Elke actor moet zo bepalen welke factoren voor hem relevant zijn om een sportclub onder te verdelen in een bepaald type.

Een belangrijk gegeven echter, waar elke sportactor rekening moet mee houden, is dat elke sportclub haar eigen sociale (meer) waarde heeft. Het sportverenigingsleven is en blijft immers een belangrijke vrijetijdsbesteding. De sportclub speelt daarin een cruciale rol. Sportclubs vormen een waardevol sociaal kapitaal voor de samenleving. Ze kunnen voor sociale cohesie en inclusie zorgen. Sportparticipanten hebben hun eigen drijfveren om aan sport te doen. De verschillende types sportclub vervullen dan ook de verschillende behoeften van die sportparticipanten.

In een vervolgtraject op de onderzoeksopdracht zullen de VSF en het Dynamo Project in de loop van 2011 de vragenlijst verder verfijnen en zorgen voor een automatische verwerking van de verzamelde gegevens. Dat om van de typologie en vragenlijst een zo gebruiksvriendelijk mogelijk instrument te maken voor de sportsector.

Meer weten?

Heb je vragen over dit onderzoek? Neem dan contact op met Anne-Line Balduck, projectcoördinator van het Dynamo Project: anne-line@vlaamsesportfederatie.be of 09/243 12 95.

